

ZPĚVY Z LOMOŽU

Na jara dle zvyku
je sobota
Uprostřed
má slávy

Z rodu
má dce
Někdo
Dyť má

Něco
Napřik
Napřik
Je v

Namě
Já
v
důl

dobrá
jen
v

Ně
v
d

Ně
v
d

Na jitro čekám. Na vlak. V putyce u nádraží.
Je sobota. Masopust. K páté hodině ranní.
Uprostřed nočních ptáků bezcharakterního města
rub slávy života bije mi do horkých skrání.

5 Z ulic a náměstí vznícených noci frivolní píseň
tu doznívá pomalu únavou, opilostí.
Někdo se potácí, směje, někdo je sentimentální.
Dýmem a výpary plouží se soumrak ctností.

10 Něco se člověku hnusí, něčeho je mu líto.
Například růže vadnoucí v špinavé ruce.
Například kolombínky odněkud ze šantánu,
jež v chudičké sukni se v život rozběhla prudce.

15 Naproti sedí černochoch. Hromotluk poevropštěný,
švihácky nastrojen v lacinou eleganci,
s květinou módní v dírci kouří a popíjí klidně;
dobrácké oči mu těkají v umdleném tanci.

20 Krouživé, temné oči dítěte zkušeného
dobrácky hledí do podrážděného davu,
jenž rád by ho ohmatával necudně, blasfemicky,
vrh se mu lačně na kučeravou hlavu.

Ach, veliké hnědé dítě! Neptám se, jak jsi sem přišlo.
Nějakým psem jsi bílého džentlmena,
v nějaké atmosféře prodajnosti a zmaru
sílu ti bere snad zkažená evropská žena.

25 Ach, veliké hnědé dítě, vyrvané z horké pudy,
zašantročené pod chladná nebesa naše,
nějaký půvab je v tom, jak se podíváš někdy,
tak povýšeně, a přece, běda, tak plaše.

Ach, veliké hnědé dítě, zda však jsi poznalo vůbec
30 Afriky rubíny, tropů vůně a křiky?
Zda nezrodilo ses třeba v ryčném přístavním městě,
kdes mezi děvkami, kupci a námořníky?

Snad je ti u nás dobře, necítíš marné touhy
po slunci krásnějším, vášnivě horkém vzduchu.
35 Snad nedal bys, otroku groteskní, za všechnu krásu tropů
ni doušek městského, jedovatého puchu.

A přece jsi mi jak pozdrav z mocné tropické pánve,
kde ohromná příroda nedozpívala ještě,
jak frivolní pohlednice přítele nudícího se
40 z verandy pod palmami, když nastaly deště.

Mezi tou opilou chasou jsi mi andělsky krásný,
z těch ze všech jediný jsi mi tak hrozně blízký,
že chtěl bych tě rozpačitě hladit po lesklých tvářích,
že chtěl bych tě cudně políbit na tlusté pysky...

45 Čas míjí. S plešatým poctivcem odešla kolombínka.
Něco se hnusí ti, něco snad zabolí tě.
I černochoz povstal. Urovnal koketní květinu v dírci.
Ach, good night, mister John! Veliké hnědé dítě!

Miluji jeho plakáty,
 že vybuchují jako granáty,
 že usmívají se jako holky našminkované:
 tolik jim obdivují se malé i velké děti,
 přešťastné, mohou-li jen rukou je přejížděti,
 v iluzi života, jež prudce je ovane,
 radostně zevlující.

Do města vtrhly,
 v tabule návěstní brutálně znásilněné;
 do dědin vtrhly,
 zdi, vrata a ploty zapálily náhle,
 životy rozněcujícíe přikrčené
 papíru bengály,
 přes lesy, pole vytrubujícíe táhle
 poplašné signály.

Miluji jeho plakáty,
 že jako lupeny padnou k nám, zaváty
 z dalekých, cizokrajných stromů,
 a lidi vyhánějí z domu.

A lidi přivolají v jeden den
 k nádraží, před nímž nakupen
 dav mlsný očekáváním plane,
 až vagóny v pospas mu vydají
 svět kočovný, podobný mumraji,
 slátaný jako pokrývky z hadříků sešívané.
 Tu špalírem diváků, z laciného kraje diváků,
 všelikých lidí počestných a všelijakých všiváků,
 jak travestie širého života a tropické pohody,
 jak triumf zchudlého krále přírody,
 poklusem klučinů kluzkém kobrtající po dláždění
 s koni a mezky, zebrami, velbloudy, slony,
 černí a žlutí a hnědí lidé, míšenci, znetvoření,
 s turbany, s žokejů čapkami, s opicí na bujném pony

ženou se za město,
35 evropská karavana cizokrajných ukázek,
světem se motající pestrý provázek,
svinující se a rozvinující bezoddyšně,
srdce má nemocné, ale naparuje se pyšně,
vždyť davy zevlují.
40 A karavana hysterická,
profesionální harlekynáda půl zvířecí, půl lidská,
s bílými vyceněnými zuby, s hatmatilkou cizí
na tlustých retech smyslnost nese svou,
řehtají koně a sloni řvou —
45 pod stany všechno mizí.

Tajemné, krásné a mocné jako chrám
za městem stany již stojí;
také by mohlo to býti ohromné zvíře
šedivé, nemotorné, však vzácné, že hrdina sám
50 pro žízeň svou je dojí.
Miluji tyto stany,
že jako ženy v posledním měsíci jsou obtěžkány.
Pro lidi z činžáků, z baráků skrývají skvostný svět
v maštalích, klecích, šatnách, skladištích,
55 šelmy a pestré věci a hubené krasavice
a koní, och, koní dvacet, třicet, čtyřicet;
pět dílů světa setkává se v nich
a pojítkem jsou široké klauna nohavice.
Miluji tyto stany,
60 že večer jsou k prasknutí napěchovány
světlem a ruchem, hudbou, lomozem, křiky
a jejich štěrbiny do tmy se nítí
jak vášnivé čepobití,
jak fontán světelných stříky.
65 A portál zářící křičí do dálky,
na šňůry navléká lidské korálky.

Zvon.

Na stěnách ohromné nálevky nesčíslné oči
po písku manéže krouží jako v kolotoči
70 a vzduch je tu zápachu krásného, divokého pln.
Anebo plujeme, koráb na Tichém oceánu,
ze stěžňů visí plachty a lana,
povětrí chutná jak mana
a na palubě je slavnost, jež potrvá k ránu:
75 bouchají od šampaňského zátky,
šílenství kvapíku posedlo loď,
večer je bláznivý, večer je sladký,
má milá, pojď...

Cval koní a práskání biče
80 probouzí pudý a chtíče,
dychtivě vibruje chrípí, číhají smysly,
svět celý letí myslí.

Miluji biče svist a chocholů bílý smích,
když blesky vrhne dvanáct hřebců vzepjatých,
85 Japonců kroužící míče, slonů rozvážný um,
v němž minulost země melancholicky mimuje přítomnost,
velbloudů poklus, čikošů čardáš, šašků plesk a bum,
lvů řev a mrzuté skoky, krotitele ctnost,
jezdkyň valčík, povalující se bílé medvědy,
90 výstředních hudců frašku s psími nohsledy,
anglické girls, třešticí ovoce těl,
a jejich jek a skok a tanec tarantel,
z visutých hrazd a kruhů let lidských vlasatic,
skřek místo ostruhy, polibky z výše
95 a ticho, když kolem sotva se dýše,
potlesk a hudbu.

Miluji cirkus.
Miluji jeho směsici
Evropou nepřetržitě kroužící
100 s lesky a blesky a třesky, s křiky a ryky, s trysky, skoky,
zápachem,
že mívá jako divý sen nějakým šedivým dnem,

že je to brutální, živý ohňostroj,
o život smělý boj.

105 A miluji cirkus,
že nakonec v srdci mi probudí chuť
v stín kalné lucerny do stáje vplížit se,
ku plavé šiji velblouda přivinouti hrud',
jak tu tak odpočívá ten tichý kočovník,
a sníti, sníti... pouště písky lysé,
110 bílou a hnědou karavanu, oázu, palmovník
a žhnoucí, ukrutné slunce...

CHVÁLA ROTAČKY

Důstojný slone,
v pralese zdíva zavřený jako ve vězení,
a přece na svém a jediném možném místě!
Olej a barvy,
5 jimiž tě krmí zpocení lidé v zasklené stáji,
noří tě v tropickou atmosféru,
jež je ti po chuti
a lepší se ti na hladké, lesklé údy.
Syt stále, opatrován, cíděn jak na svatbu dívka,
10 na dané znamení, věrně konáš svůj nejlepší kousek,
ač nepřicházejí lidé a neplatí vstupné,
aby ti zatleskat mohli,
ač děvčátko v slaměném kloboučku s červenou stuhou
nepodává ti kostky cukru.
15 Zatímco příroda přestala rodit živočišné tvé předky,
nádherné rody, velebné nad pomyslení,
z nového věku a lidského mozku se rodiš,
obludo mechanická,
obludo krásná, moudrá, stále se zdokonalující
20 a jedna ze stera podobných tobě i nepodobných
z nesčetné rodiny dobývající světa.
Válci svých čelistí nedrtíš nic,
bílou však tasemnici,
jež prochází složitou útrobou tvou jak školami děcko,
25 článkuješ přesně a pozorně,
jako bys vysílala ty, neposunutelná,
výbojné kroky své napřed, v neznámé dálky.
A ony se rozbíhají po stech, tisících, paprskovitě
na všechny strany,
a tak to ty jsi, která složena ležíš
30 na stole dubovém
v hospodě U borovice za mnoha černými lesy,
kam přijdu snad zítra, snad pozítří, abych tě otevřel,

a jako předtím pryskyřici, vdechoval nyní
zahořklou vůni tvé stáje.

35 Horoucí slavíku,
jenž k zemi jsi přimontován, a přece vášnivě tlučeš
ve velkoměstských nocích, ve všech, kromě neděl
a velikých svátků!

Horlivá píseň tvá
zapadá v patetické šero táhnoucí ulicemi,
40 jež chvějí se pod opálovými zraky obloukových lamp,
a u kovového větroví, které tě chrání
ve žlutě žhoucí kleci před nočními blázny,
nevěstka zastavuje se a opilec deklamuje
svůj tragikomický monolog bludného zahaleče.
45 Do letních nocí z dláždění vypíjejících žáry
buší tvůj tlukot jak ukryté polední slunce;
do zimních nocí, čistě a bělostně oblečených,
vzlyká jak tajná vášeň panny schované v poduškách.
Jsi bušící srdce,
50 jež shrnuje v kvapném svém rytmu tlukoty tisíců srdcí
z celého města, z celé země, z národa celého,
která se poznati chtějí a nedočkavostí hoří.
Nejeden člověk s úzkostí naslouchá ti
anebo v dáli kdes tuší tě a nemůže spáti,
55 věda, že bude to rozhodnutí, které mu přinese ráno
ozvěna tlukotu tvého nespočetná, ani snad nezmlkající
a křížem krážem odrážená jako potulný apoštol.
Jest možno tě slyšeti, myslím, až na konci světa,
kovových svalů hudbo,
60 slavíku mechanický,
který i básníka vábíš, aby se ti svěřil,
kus horkého srdce vrhl v noční tvůj tlukot,
na chvíli splynul s tebou a zazníval světem.
Každý tvůj úder
65 a jeden po druhém nepřetržitě jdoucí
plní a odesílá vagóny nesmírně dlouhého vlaku:
v pestrém jich zboží přehlíží příjemce srdce básníkovo,

nicméně tu a tam ono přece se octne v laskavé dlani,
zakvete, zavoní, zaraduje se těšíc.

70 Složitá bytosti,
královský stroji a prostředníče,
jenž po denních soustech dodáváš svět širý komukoli!
Tisíců zraky a vztažené ruce se soustřeďují k tobě,
pokorně přijímajíce tvé pravdy i lži,
75 osudy jejich zdáš se v hrsti držeti pevně
a s očima zavázanýma pomalu pouštět je
přesnými mezerami, jež dělí tvé kovové prsty.
Jak příroda na jaře
horlivě, spravedlivě
80 ke světlu pudíš všecko, co ke světlu chce,
instinkty dobré i zlé vysíláš, aby se množily,
života rytmem je rytmus tvých válců a pák.
Dychtivá dívenka, lačnicí po polibku,
tak jako voják politický, jenž chce zasadit ránu,
85 nemohou dočkati se, až dokončíš denní svůj kon.
Ctnosti i zločiny rozhlašuješ po celém světě,
jsi zvoník v čas poplachu, k pohřbům i slavnostem zveš.
Jsi pilný a demokratický pekař levného chleba,
jejž denně tisícům rozdáváš v krajících stejných.
90 Jsi mlýn na umělé hnojivo, bez něhož nezůstává jediné pole.
Jak pochod dobyvatelské výpravy připadáš nočnímu chodci,
v hodinách jitřních jsi však líheň bělavých ptáků:
ti mračnem vzlétnou a rozlétají se v hejnech i po jednom,
jak poštovní holubi vyslaní do všech končin,
95 najdou nás cestou do práce anebo v lůžku ještě,
jak ranní číška popichují den v nás,
a rozhodivše záclony naše, ukazují nám
divadlo světa!

Bože,
jsi-li, vládneš-li námi,
ty, jenž úzkost jsi pocítil v temnotě nad vodami,
pročež „Budiž světlo!“ jsi řekl a zažehl plameny hvězd
5 a pak shledals, že dobré to jest —

bože,
který miluješ prý srdce prosná a čistá,
mysl bílou, veselou, horoucí,
skutky lásky, jimž učít poslal jsi Krista,
10 aby na zemi kvetoucí
jako byliny luční lidé ve shodě žili
a z tvé milosti pramene pili —

bože,
bože chudých, pokorných, nevinných,
15 jsi-li spravedliv ke všemu tvorstvu,
poroučíš-li vodě i ohni, vzduchu i horstvu
vprostřed andělských kůrů svých —:
zab ty lotry!

Zab ty lotry, kteří světla se bojí,
20 světlo ničí, brání mu, kamkoli vkročí,
jedem nejčernějším ubíjí srdce toužící po úkoji,
mysl do bahna vedou a do tmy vracejí oči;
zab ty lotry, kteří nikoho nemilují,
kterým svato nic není:
25 bílým jménem tvým zradu nebes i země kují,
jako kobylinky dravé slétají do osení,
chudé ždímají, pokorné zapřahají,
przní nevinné!
Zab ty lotry!

30 Ďáble,
jsi-li, boha silnější jsi-li,
a vše je-li pravda, číms nám kdys byl:
příliš krásný, smělý, až tě odstranili
k protinožcům boha žárliví andělé,
35 světlo vzal jsi k lidem a do jich nitra vлил
věčný oheň touhy zardělé
po křídlech a po poznání
od kolébky až do skonání —

 ďáble,
40 který miluješ srdce silná a smělá,
mysl rudou jako makový květ,
plodné pudy a vášně, odboj tvrdého čela,
všecky, kteří pro člověka dobývají svět —

 ďáble,
45 Lucifere rebelů, básníků a vědců,
otče milenců a neuznaných světců,
poroučíš-li sopkám, lijákům, bleskům,
rozumíš-li dosud přelidským steskům:
zab ty lotry!

50 Zab ty lotry, kteří hanobí světlo,
po nichž tráva nemůže po věky růst,
nenáviděj všechno, co pod dechem volnosti vzkvetlo,
přežírajíce se hlásají půst.
Zab ty lotry, dráby otrokářů,
55 vyhlad' plémě nestydatých lhářů!

 Proti všemu, co na světě možno zvátí činem,
proti všemu, co z člověka opojným tryská vínem,
proti živému tělu, proti vzpouře i lásce
běsní jejich záští ve svatoušků masce:
60 zab ty lotry!

 Hmoto,
všudypřítomnosti s miliardami tváří,

plesně živá, vzrušená jen v sluneční záři,
nejkrásnější na svobodě a v géniů rukou,
65 jsi-li vše, a vše je-li jen vibrací tvojí,
metamorfózami prachu, který se rojí,
jsi-li sama osudem sobě, a my se štěstím i mukou
ty jsme a tu ctnost tvá, tam neřest —
zab tu nejhorší neřest svou!

70 Hmoto,
která růsti chceš, kvěsti, voněti,
množiti se, zrání a znova pučeti,
překypující a zdravá jsi jen na světle, na volném vzduchu,
chřadneš ve tmě a puchu,
75 zachovávaš silné své tvary a život jarý,
nazpět béřeš vše slabé a chabé —

hmoto,
hmoto krystalů, studánek, lučin a polí,
hmyzu pestrého, ptáků zvonících, zvěře, jež do údolí
80 chodí ztepilá pít,
hmoto člověka, který chce žít
s pudy rozestřenými jak páví chvost
sobě pro štěstí a tobě pro radost,
máš-li blesky a uragány, propasti a hlubiny,
85 aby čistily atmosféru a pohlcovaly zdechlíny:
zab ty lotry!

Zab ty lotry, kteří světla se štítí a zatarasují cesty,
brání růstu, květu, zrání, budoucnosti,
jako předvoj moru táhnou dědinami a městy,
90 ničí sílu a jarost, všechny tvé ctnosti,
neřest živíce tvou
krmí zločinnou:
zab ty lotry!

Sílo,
95 jsi-li ve všem, všeho energie,
božská, tajemná, nezvratně popuzující,

matko divů všech,
duše v tělesech,
kterou všechno jen žije,
100 kterou roste krystal i člověk toužící —

sílo,
která trháš, nemáš-li cesty volné,
která ctnosti boha i ďábla v sobě spojuješ,
všechno živé pudíš k výši a nad vteřiny bolné,
105 všemi jmény, kolik jich bozi kdy měli, se zveš —

sílo,
sílo květy vztyčující a probouzející ptáky,
klasy naplňující a rudými činící máky,
sílo básníků, filosofů, k lásce zvoucích žen,
110 sílo myšlenky, práce, svaté nenávisti:
jih i sever, východ i západ, noc i den
tobě náležejí-li a tebou dají-li se hnísti:
zab ty lotry!

Zab ty lotry, kteří vztyčené kosí,
115 probuzené uspávají,
čela pěstují, která úzkosti potem se rosí,
a jen zvrhlou tě znají.
Vše, co s tebou k výši chce, v okovy vrhnou,
nejlepšího člověka v kletbu,
120 kdybys nového boha stvořila, tak jej v bahno strhnou,
aby pole pohnojil pro jejich dračí setbu.
Jsi-li také v nich, ztracená, zkažená,
zardívající se studem,
vzchop se, jako dynamit rozpřáhni ramena,
125 spal je v plameni rudém,
zab ty lotry!

Zabte lotry, zabte je, och, života mocnosti,
anonymním bleskem,
vyšší spravedlností!
130 Pěstí klidnou, v očích se svatým leskem

mohli bychom i my to učiniti sice,
v rukou vašich podobni dýce,
neboť bůh je v nás, jenž určil dráhu hvězd,
ďábel, jenž je zřídlo velkých gest,
135 hmota, jež chce stále znova kvést,
síla, která razí dráhy cest —
šel bych, život dal bych za to,
kdybych od nich osvobodil vše, co je nám svato —
ale má, tvá, naše dýky
140 z lotrů učinit by mohly mučedníky:
pročež zabte je, vy je zabte,
mocnosti života!

Jak mračna zlověstná nad naší hlavou,
jak řinčící armáda ulicemi napjatě naslouchajícími,
jak zhnědlá řeka stoupající a stoupající
valí se, valí čas

5 vymletým evropským řečištěm,
a nikdo neví, nezazdá-li se náhle
jak zastaven,
jak povalen břemenem těhotenství
a nevyvrhne-li děje,
10 proměny, bitvy, potopy, horečky, šílenstva.

Bez rytmu
a kobrtající snad svědomím špatným, snad opilostí
anebo pod tlakem osudu, kterého nemůže setřásti,
valí se nepřetržitě

15 a všechno porušuje svým dechem,
jenž leptá mozky a desky a pilíře.

Valí se, valí,
a cítí jej osetá pole,
20 jako by jižjiž podešve těžké, kopyta, kola je drásala,
cítí jej střechy dědin a báně a věže měst,
jako by jižjiž kule je vrtaly a požáry hlodaly na nich,
a cítíme také my jej neviditelně se valiti
nám po stranách, mezi nohama, skrze prsty.

Nárazy nepravidelnými
25 dnem nocí buší nám v spánky,
podivně mokvá na našich dlaních,
vstřebává se nám v krev.

Dáví a požírá teorie jak jehňata vlk,
láskám a hněvům našim předhazuje měnlivá sousta,
30 opěrná místa přesunuje a ruší.

Jak písková zrnka vše lehké uplývá s ním,
bezvzádně slabí se kotálejí v něm,
a dravci loví v zkaleném proudu...

Občane, bratře,
35 k čemu se připojití máme na této strži,
na který vyšplhati se pevný a jistý koráb,
kde bychom, připjati k stožáru uprostřed vlnobití,
hleděti mohli pěnou a vodním prachem
v dál cíle, k příští stanici pokojné,
40 k novému řádu života?

Občane, bratře,
naslouchej v hukot a vřavu,
naslouchej pod lomož událostí a hrozeb!
Nechť řinčí přípitky králů a vojevůdců,
45 nechť praskají řídké kosti mezi tesáky dravců,
nechť nesčetných, protivných zájmů zbraně se kříží
a burzy, sněmovny, ulice v horečce stále
se potácejí a řičí —
pode vším uslyšíš podstaty tlumené hlasy,
50 dvě hlasů lidských a země hlas,
a tma se ti promění v jas.
Jak pila se vžírající hluboko v dubové dřevo
zde tento chraplavý hlas náleží pánovi dneška
a cinkot zlata jej provází,
55 v němž hrabou se lačné prsty,
a skřípot zběsilých per jej provází,
jež kalkuly zanášejí:
jediná je to slabika, opakovaná stále,
jediné čtvero liter, stále týž chameleón,
60 modlitba, sten a hrdla stisk,
jediné slovo: zisk.

Hlas ten tu šepce, tam vzpíná se, blyští,
chňapá a cení zuby,
na jeho povel se utahují šrouby a železa
65 anebo děla se hrnou a třaskají pušky.

Hlas ten se svíjí jak nabodený had,
plemena, kasty se svíjejí s ním,

70 chvěje se jako postrašené děcko,
davý a zástupy se chvějí s ním.
Nesčetných poplachů hlas ten je zvon,
za ním se plazí nárek a ston,
svou hrůzou naplnil čas.

Půjdeš s ním, občane, bratře?

75 Jak ševel vanu ve vlahém větroví červnovém,
jak před venkovskou madonou za lásku modlitba dívčí,
jak úměrná práce, při níž si dělník zpívá,
hlas druhý zaznívá ze zátok času,
života chvála,
80 života radost,
života pokojné přijímání.
Že tisíc je věcí sladkých jak jablka,
jichž koupiti nelze, však dosíci čistotou srdce,
že poli a městy průvodcem jistějším
nad zákon zisku je svědomí,
85 zpívá si tento hlas.

A země jej doprovází
zurčením tichým a spodním,
zurčením růstu, zrání, věčné cirkulace,
mateřskou řečí věrnou i trestající,
90 jediným pravdivým hlasem, který je mimo nás:

Slyšíte, synáčkové?
Zde sedím a klín svůj mám připraven
s poduškou měkkou pro váš sen,
s ovocem pro váš hlad.
95 Rozešli jste se a zapřeli jste mě,
nejsem však vidina, pevná jsem země
a neúnavný řád.

100 Sedím a čekám, až se mi vrátíte,
do mého klína pokojně skloníte
znavenou hlavu.

Udeří hodina: zardělí studem,
zemdlení vřavou, bojem a trudem,
přijdete z cest a válek domů
a za všechno zlato, co ho má svět,
105 nedáte jedinou klidnou noc,
jediný vonný květ...

Občane, bratře, slyšíš?
Občane, bratře, vol!

Ale já vím, že slyšels a volil již,
110 bratře můj,
ty, kterýs vyrostl, kvetl a uzrál
pod širým stropem nezištných snů,
v nichž necinká zlato a k lupu se neřadí cifry:
svobodný člověk tu kráčí za čestnou prací
115 po půdě zkyplené pro setbu budoucnosti,
pro nové občanské ctnosti.

Milují všechny věci, jejichž vztahy jsou prosté,
milují také lidi takové nejvíce.

Jsou čistí a líbezní, i když vidím je posté,
jsou z pralátky a chutnají jak zralé bukvice.

5 Jistotu má u nich člověk a bezpečen je s nimi
jak v sednici venkovana, jenž zůstal zdrav jak rež.

Netvoří kaleidoskopu se střípky barevnými,
jenž po každém otočení dá jiné hvězdice lež.

Všechno je u nich pevné, jsou jako strom, jenž zrozen
10 byl zemí a sluncem a zůstal taký, jak byl.

Jich zločin je lov krahujcův, jich dobrý skutek je hrozen;
všechno jest u nich rád, jenž zemi vyslovil.

Jejich je budoucnost.

Jak vyprahlé dny na dešť svět čeká na jejich ctnost.

15 Nebudou-li všickni stejně modrých očí,
stejná upřímnost bude přec v jejich pohledu.

Nejmilejší jim bude pobyt na úbočí
a v míru se vším.

20 Láskou syna i otce bude jich poměr k přírodě,
nebudou jejími povýšenými vrahy.

Úctou k svobodě bude jich k bližnímu poměr,
nebudou hlásati člověka s člověkem boj.

Život je drahé víno, jež chce býti pomalu pito
a předem pokousáno, nežli se spolkne —

25 řeknou si jdouce do práce anebo k tanci,
nenávidějíce lichvu a ziskuchtivost.

Jak děti, jež na bobku u potoka sedí
a hrsti krůpěj z dlaně na dlaň sypou,
tak milovat budou život,

30 starší bratři živočichů a rostlin,
věrní synové země.

Přestanou hromaditi a počnou skutečně žíti,
pro zlatou minci nezradí lučního kvítí,
vedeni střelkou svědomí
35 svobodným stejně jako mužným půjdou krokem.
Pokojný zákon vyplyne z jejich snažení,
nebudou otroky hysterického bažení,
potokem smíchu se zasmějí
plemeni hltavému.

40 Žonglérům v cirku upřímně zatleskají,
žonglérům s pojmy a city opatrně se vyhnou
jak moru a malomocenství,
zdálky již volajíce:

Hypochondři, imperialisté, estéti, kněží,
45 lichváři, spekulanti, žraloci,
nechte si pro sebe na mozku mouchy,
nechte si pro sebe zkažený žaludek,
prohnanost, perverze, mystiku!
Vari nám z cesty! V slunci nám stojíte!
50 Pro všechno na světě, proč nás tak nudíte,
žrouti a tatrmani?
Jediné kvetoucí třešně nelze vám uhasiti.
Jediné slzy usušiti vdově.
Jak moudrá jsou vedle vás dětská žvatlání,
55 stařenek pověra, žen koketní smíchy!
Hrom udeř do vaší psýchy!

PODANÁ RUKA

Podaná ruka mimojdoucímu,
který se ohlížel po ní,
jest u cesty smutné, u cesty dlouhé
květ, který voní.

5 Podaná ruka, zcela prosté gesto,
jež čekáním vděčnosti nemaří času,
je ptačí píseň v náhlé samotě,
když zastesklo se po živém hlasu.

10 Podaná ruka, větévka tenká,
kterou jsi nabídl tonoucí včele,
pomáhá kovat železný řetěz,
v němž živé živému věrno je cele.

15 Podaná ruka kterékoli věci,
k světlu se deroucí vedle tebe,
svěžejším činí stromů stín,
teplejším hvězdnaté nebe.

20 Nesmírná útěcha line se z věnce,
jejž tvoříš, přispěl-lis, přispěti moha.
Podaná ruka na kterémkoli místě
pravého tvoří boha.

STAVBA VODOVODU

Očadlá bohyně s ovětralou tváří,
s vypráhlým věčně hrdlem, se železnými stehny,
s rukama černýma a s hlasem staré běhny,
ve zracích pánovitých krvavou majíc záři,
5 divoce rozkřikla se v našem údolí,
až v dáli rozsévač ji slyšel na poli.

Tu práce ohromná, urputná, drsná a dravá
rachoty, ranami, ropoty, ryky a rázy
se rozehřměla náhle a v země ňadra zdravá
10 vrazila rudý prapor na žerdi plné sazí.

Ach, běda přemoženým!
Nad jara znameními, vpolíbenými jemně
na břehy řeky, luka, lesní stráně a žleby,
vášnivě zatřepotal se. Tu prchala z děr země,
15 děsivě rozrážené geometrickými hřeby,
zvířata sotva procitlá, ptáci oklikou míjeli
a zeleň brutálně napadená se udiveně chvěla.

Ach, běda přemoženým!
A staré buky a duby, nežli se rozešuměly,
20 srazeny zaryly s rachotem rozvětvená svá čela
v zdrásanou, rozrytou půdu. A tiché kdys, lahodné cesty
pukaly otřásající se pod balvany a gesty
hnědého davu cizinců, jež vlaky sem lhostejně vrhly
odkudsi z podivných dálek, by do dědin zbojnický vtrhli,
25 kde vůně dýchají
a mír.

Osmahlí, při práci polonazí a v krčmách fantastičtí,
až na nůž ukrutní ve vzteku a při táhlých písních tak lidští,
jazyky všemi mluvíce
30 a všechno znásilňující,

35 žoldáci války velebné, inženýrské a plodné,
daleko od macešské půdy své rodné
se vrhli do bitvy s údolím a jeho valy,
ničeho nešetříce cesty rozbili a vrchy provrtali,
ve vřavě, řinkotu, řehotu
žerouce robotu.

40 Železa kobrtavá rapsódie
jak blasfémie
řinčela s nimi,
a zelenými
útoky svými
ze strání odpovídal jí jarně rozmáchlý kraj,
střeha svůj taj.

45 Kladiva, špičáky, páky poskakovaly,
cval koní okutých s jiskrami pod kopyty,
kovy a kameny kovovou kaskádou tepaly,
černými zrcadly zelené pohlcující kmity.
Sekyry bily a pily skřípěly,
hltavě hlodající na patách lesů,
50 řetězy úpěly
v rytmické údery děsu.

Umřelo ticho po kilometrech v našem údolí,
řev dynamitu slýchali lidé na poli.

55 A mřely louky u řeky zdupány, zaneseny,
s hnědými děcký hnědé hospodařily ženy
na jejich smutku, ženy z baráků
a lidé z kantýn, jež v soumraku
koulely žhavýma očima, hulákaly
a písňě podivné lkaly.

60 Vrchům se z boků řinula hlína čerstvých ran,
kamenné cáry z těla jim trhali divoce;
zvlčilé náspy rostly, balvan se stavěl na balvan,
v klín řece padalo těžké, hřmotící ovoce,

65 ze strání padalo, pršelo, řítilo se
neočekávanou úrodou,
nedbajíc květů, ni trav se koupajících v rose,
ni vln, jež bublavě jdou,
nedbajíc keřů, a stromům,
70 podobno hromům,
smrtelné zasazovalo rány,
jež rozedrány
zely a krvácely.

Na pomoc svalům a kovu
les mrtvého dřeva se vypravil,
75 podroben přísnému slovu
podpíral, spojoval, nesl, kryl
prkny a fošnami, koly, latěmi, trámy,
bohaté bohyni budoval provizorní chrámy,
a mrtvé věci odpravit živé pomáhaly
80 a pronikly skály.

Železa, dřeva a kamene symfonie krutá
tak rostla řízená řevy a kletbami,
zatímco venkovská země vyhrůžně vzdutá
se připravovala v zápas novými setbami.
85 Nad pokosené kmeny a vyvrácené kořeny,
nad vyhlodané cesty, nad ohňů plameny
vzrůstala šílená píseň snad až k nebesům,
kde zlatý bůh se usmíval nerovným soupeřům.

90 Již příkop hluboký vpřed i vzad se vinul z údolí
nahoru dolů přes kopec, pod silnice a do polí.

A na nádražích vagóny chrlily již
rour železných černou a dunící tíž.
Sedlákům s potahy propité znova plníce měšce,
housenky černé po cestách se rozlézaly těžce,
95 na lukách řadily se
housenky černé a lysé
a zkoušeny, rozváženy, spouštěny,

100 spojovány a pohřbeny
pak v příkopy, beton a tunely
zmizely.

105 Nesmírný, černý a dutý had
pod naši půdu plnou vnaď
byl zaklet,
had pukající,
se mstící
pod naši půdu byl zaklet. —

110 Tak po léta
vznešená, krásná, sprostá, prokletá,
dávajíc život, dávajíc smrt
po boku tvora, jenž bůh jest i krt,
zpívajíc písně, nadávky říhajíc,
do set a tisíců všeho čítajíc
ohromná práce pod rudým praporem
byla tu domovem.
115 Jak pán si počínala v našem údolí,
jak vítěz připadala lidem na poli.

Zprzněná půda nelenila však,
u zeleného stál zelený mrak
potopou hroze zelenou.

120 A sotva místo některé opustil cizinec,
jak rozsévačem vystřídaný opustil je žnec,
a silou nesmírnou, silou spojenou
kraj celý se vrhl na ně se všemi živly
a ze všech stran,
125 vteřiny s milostným úsměvem na souhlas kývly,
a zacelovači ran
se dali do díla.

130 Od hotového tunelu se odplížily stroje,
malinký průhled za sebou zanechavše,
hynuly vetřelců lomozy a řídly vášnivé roje,

neb zápas končil, a na vše,
co počítající zanechal tvůrce a vrah,
kraj mrhající ruku svou vztáh.

135 U vrchu prohlodaného nová vyrostla stráň
z kamene holého, plného hran a hrotů,
z kamene bledého jak mrtvá, studená skrář,
a navršenou svou hmotu
ve žlebu bujném jak přízrak přísně přímila,
jako by ani z domácí půdy nebyla.

140 Však lesů ševely širé šelestily šerem,
šuměly, šepotaly poznámky ironické,
a koruny se rozpínaly uvolněným směrem
nad dílo zpupnosti lidské.

145 Sluncem a lijáky, větrem a mrazem
a semeny
započal útok, a na jaře rázem
jak plameny
vytryskla zeleň nad kámen,
jenž rozleptán a omámen
150 byl mechem již.

Tiše a pomalu kamenný přízrak byl pohlcen,
se zvěří se vracející se vrátil zelený sen.

Děj podobný neustále se všude děl,
kde urovnanou půdu opustil nepřítel.

155 Na zaschlé rány, nové hráze, cesty scelené
padaly květy, padala semena, padal svátý list,
v ústraních znova ožilo ticho zelené,
do nových skulin se vracel drobný živočich jist.

160 Očadlá, robustní bohyně s gigantickými sny
a s mravy zestárlé pouliční holky

kams jinam dávno se vrhla vykřiknout v jarní dny,
jimiž se oráč ubírá za pokojnými volky.

Od lučin znova osetých dole v údolí
odešel dobrý hospodář nahoru do polí.

165 Jen tu a tam drobné stavby a ploché ventily
 cos o minulém zápasu ještě pravily
 a prostě vypravují dosud —:
 že Města marnivý osud
 tu pod naše lesy a lada
170 černého zaklel hada
 a jeho útroby posílá vodu
 smutnému rodu
 svých zajatců...

JARNÍ NEDĚLE

Pod kaštany
prosívajícími veliké hrachy slunce,
které nemohou dopadnouti, poskakujete z předmětu
na předmět,
míče odrážené nejrůznějšími věcmi,
5 pod kaštany,
hustý, visutý ostrov tvořícími v hostinské zahradě,
kypí jarní neděle v letní restauraci.

S tebou budu dnes, krásný povyku barev a zvuků,
po dnech večerů dlouhých, samoty, ledového ticha!
10 S tebou budu dnes, dave, kaleidoskope, hluku,
s celým trupem svým, se všemi smysly, s funkcemi
srdce i břicha!

Vlají
bílé ubrusy a světlé toalety,
dmou se tenké látky, zelené, červené, modré, žluté,
15 jedna šeríková,
proplétají se, vaří se, stříkají
v parodistickém turnaji,
hoří na šedi, žehnou na hnědi šatů mužských.

Květen společenský rozkvétá tu jak záhon,
20 tváře, zardělé skvrny, telefonují na všechny strany.
Pudy, energie, jež si vesele vyšly na hon,
táboří tu jak vojsko pod zelenými stany.

Vřískají
hlásky dětí a koketních slečinek,
25 volají
basy, tenory mužů, alty, soprány žen,
zvoní, piští, klokotají dívčí smíchy,
jako lesní potoky zurčí hovor a štěbot.

30 Všecky schopnosti sterých hrdel, co dovedou, ukazují,
ale — prožíhanou výkřiky, které ulétají,
na protější stráni usedajíce v hnízdech —
ryčnou symfonii jako řeku snují
se skleněným doprovodem naspodu,
s porculánovými hlasy talířů,
35 s kovovými cinkoty nožů a vidliček,
se šustotem podšvů, jež, docela dole, trou se o písek.

Jarní radost, jež stáhla se sem, do této vzdušné klece,
jako hříbě řičí a mladá jest jako jítro:
v kraji z nebe se sesula na hlavy naše a plece,
40 s vanem alejí lesních vnikla nám až v nitro.

Steré hlavy
tančí jakýsi kvapík, dotýkajíce se jedny druhých,
steré paže
houpají se, veslují dole i nahoře,
45 potkávají se, křížují, unikají si,
steré trupy a nohy
stále klátí se, vlní, hemží,
k sobě tisknou se, světlé k temnějším a naopak,
přes židle a stolky se slévajíce v pestré jezero.
50 Časem proudění zvláštní si razí cestu jimi,
číšník s podnosem plným kličkuje davem,
zastavuje se, rozdává rozmáchle,
nebo bílá, vlající slečna běží se sklenicí vody —
tanec, tanec je všechno,
55 tančí nejvýše kytice, klobouky, ruce,
tanec, tanec je všechno —
až tu znenadání a prudce
tančí pro všecky pohledy jen jedna věc: ňadra,
v prolamované halence hopkují zahradou
60 jedna mladá, špičatá ňadra —

Tanec barev, zvuků, pohybů, všechno je tanec všech
se vším,
jarní, prchavé semknutí lidí, mnoha, dychtivých všeho.

Se zelenými plachtami, jako vzducholod', celá zahrada
se vším
tančí, kdesi vysoko myslím, tanec opilého.

- 65 S tebou, tanci a dave!
S tebou, hode, svátku, královský dne!
S vámi budu dnes v této zahradě veliké jako svět,
neboť nestojím právě o klid k práci
ani o samotu, z které se dobývá zlato.
70 Nechci nic dneska dobývat, věděti, že jsem „někdo“.
S vámi budu až do šera, do posledního vlaku,
a pak hleděti budu laskavě za páry mizejícími v houští.
S tebou, demokracie krotká a radující se,
kteréž věru dnes nenapadá sežrati mne,
75 s tebou odpočinouti si chci od sebe samého.

Máme slunce, svobodu, vzduch zde,
upomínku na vonný kraj, kterým jsme prošli,
prostou radost, nemající vedlejších úmyslů.
Chceme býti veselí, sytí, přirození jako květnový den.

- 80 Pročež také pečeně sem a uzeniny! Piva, vína, limonády!
Saláty sem, sýry, dorty a likéry!
Naše čelisti se již nemohou dočkati zdravé práce,
jazyk laskominy má a hrdlo prahne.

Číšníku! Občane! Bratře!

- 85 Na tvé zdraví piji, dave, kaleidoskope, hluku!
Ztotožňuji se s vámi a nechci nic věděti o domýšlivosti
básníků.
Na tvé zdraví piji, krásný povyku barev a zvuků,
na tvé zdraví, květnový dne, zahrado hostinská,
na tvé zdraví, světe, jenž tančíš!

Jdou hodiny husím pochodem
po sedlém mléku silnice,
s tou nekonečnou serpentinou
za obzor odcházejíce.

5 Jdou hodiny husím pochodem
tu moudře a tu bláznivě,
a dostanou-li náhle hlad,
v stádu se pasou na nivě.

10 A žízeň-li některá dostane,
u řeky dlouze se napájí.
Modř nebes by se v nich zrcadlila,
své oči vzhůru zdvihají.

15 Jdou hodiny husím pochodem
a někdy se přes cestu nastavějí,
poněvadž věci závažné v nich a kolem nich se dějí.
Stojí a s hlavou sklopenou
nehybně naslouchají;
na velikém ciferníku
pevnými čísly se zdají.

20 Jindy však vezmou se za ruce
jak děvčata kolo tančící:
jsou jako prapory v slunný den,
jak šelmy jsou při rudém měsíci...

25 Jdou hodiny husím pochodem
přes hory, přes města, přes lesy.
Veliký tanec jich aspoň jeden
spatřiti přejme si!